

STANISLAVSKIJ OM TSJEKHOV

- FRA «MITT LIV I KUNSTEN»

"Etter *Måkens* suksess var det mange teatre som ga seg til å beleire Tsjekhov og føre forhandlinger med ham om oppførsretten til hans andre skuespill *Onkel Vanja*. Representanter for de forskjellige teatrene kom til hans hjem og talte med ham for lukkede dører. Dette foruroliget oss meget, for vi ville også meget gjerne spille dette skuespillet. Men så en dag kom Tsjekhov hjem og var meget opphisset og for-tørnet. Det viste seg at en av embedsmennene ved et teater som han hadde lovet skuespillet, mot sin vilje hadde kommet til å fornærme ham. Det hadde visst gått slik til, at direktøren, som ikke riktig visste hvordan han skulle begynne samtalen, i sin forfjamselse hadde spurt Tsjekhov:

"Hva driver De med for tiden?"

"Jeg? Jeg skriver noveller og fortellinger, og av og til skuespill", svarte Tsjekhov.

Hva den andre svarte til dette vet jeg ikke, men det hadde endt med at han hadde vist Tsjekhov teaterets repertoireplan, der det stod mange smigrende uttalelser om *Onkel Vanja*, og at det var antatt til oppførelse på den betingelse at forfatteren skrev om slutten på tredje akt.

Tsjekhov hadde vært helt rød i hode av sinne, men etter å ha fortalt oss om den dumme samtalen og de sitert de absurde grunnene til at tredje akten skulle skrives om, brast han ut i sin lange glade latter. Det lignet ham slik plutselig å gi seg til å le i et øyeblikk hvor man minst av alt ventet et utbrudd av munterhet.

Vi triumferte innvendig da vi hørte det, for vi forstod at det var til gagn for oss. Det viste seg også å være tilfelle. Det andre teateret ga avkall på stykket, og vi fikk det, hvilket Tsjekhov var overordentlig glad for. Vi tok straks fatt på arbeidet. Det gjaldt nå å benytte Tsjekhovs tilstedeværelse i Moskva til å snakke med ham om de ønsker han som forfatter måtte ha. Underlig nok kunne Tsjekhov aldri snakke om sine skuespill. Han ble forlegen og forvirret, og for å slippe våre spørsmål tydde han til sitt sedvanlige omkved:

"Hør nå her, Jeg har jo skrevet det. Det står der alt sammen."

Det er ganske eiendommelig å tenke på, at etter premieren på *Onkel Vanja* satt vi i et lite sluttet selskap på en restaurant og gråt fordi forestillingen etter alles mening var blitt en fiasko. Tiden viste jo noe annet. Forestillingen ble anerkjent, og holdt seg over tyve år på repertoiret og ble berømt over hele Russland, Europa og Amerika.

Alle skuespillerne spilte godt, både Knipper, Samarova, og Lúsjiskij, men størst suksess hadde Lilina Atrjøm og jeg selv som Astrov. Denne rollen brød jeg meg i begynnelsen ikke om, fordi jeg hele tiden hadde drømt om en annen rolle i stykket, nemlig onkel Vanja selv. Men det lykkes Nemiròvitsj-Dántjenko å knekke mitt stiv-sinn og få meg til å holde av Astrov."